

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים

ע"פ 9896/09

בפני: כבוד השופט ס' ג'ובראן
כבוד השופט י' דנציגר
כבוד השופט ע' פוגלמן

המערער: פארס משאהרה

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בירושלים מיום
4.11.09 בת"פ 200/08 שניתן על ידי כבוד השופטת נ' בן-
אור

תאריך הישיבה: י"ג באייר התש"ע (27.4.2010)

בשם המערער: עו"ד צאבר אבו גאמע

בשם המשיבה: עו"ד עדי שגב

בשם שירות המבחן: גב' ברכה וייס

פסק-דין

השופט ס' ג'ובראן:

לפנינו ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בירושלים מיום 4.11.2009
בת"פ 200/08 (כבוד השופטת נ' בן-אור).

המערער הורשע על יסוד הודאתו במסגרת הסדר טיעון בכתב אישום מתוקן
המייחס לו עבירות של סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה, לפי סעיף 332 (2) לחוק
העונשין התשל"ז 1977 (להלן: חוק העונשין), ופציעה בנסיבות מחמירות, לפי סעיף
334 ו-335(א)(1) לחוק העונשין.

על פי הנטען בכתב האישום, ביום 23.6.08 בשעות הערב, היה המערער בחניון אלמוג שבצומת אלמוג ויחד איתו היו שני חברים. במקום נמצאה אף משפחתו של המתלונן. המערער אמר למתלונן-אבי המשפחה: "למה אתה מסתכל עלי?". בעקבות זאת התפתח עימות בין השניים ואנשים שהיו במקום הפרידו ביניהם. בני המשפחה נכנסו למכוניתם ונסעו מן המקום. המערער וחבריו נכנסו לרכבם, והוא התיישב ליד הנהג. במהלך הנסיעה נוצר מצב בו המכונית בה נמצא המערער נסעה במקביל למכונית של בני המשפחה. או אז זרק המערער בקבוק מים לעבר המכונית של בני המשפחה. בהמשך נעמדה מכוניתם של המערער וחבריו בצד הדרך, לאחר ביצוע סיבוב פרסה. משהגיעה מכוניתם של בני המשפחה לנקודה בה עצרו המערער וחבריו הוא יידה אבן גדולה לעבר הרכב של בני משפחת המתלונן. הדבר אירע בעת שהמכונית נסעה במהירות גבוהה. האבן פגעה ברכב וכתוצאה מכך נשברו זגוגיות. בני המשפחה נפגעו משברי זכוכיות ופונו לטיפול רפואי בבית חולים.

ביום 4.11.2009 גזר בית המשפט המחוזי על המערער 24 חודשי מאסר לריצוי בפועל, 6 חודשי מאסר על תנאי וקנס בסכום של 1,500 ש"ח. בית המשפט המחוזי ציין כי מתסקיר שירות המבחן שהוגש בעניינו של המערער עולה כי הוא הביע בפני קצינת המבחן חרטה וצער על מעשיו, והסבירם בכך שחבר לאותם שניים שעודדו אותו להמשיך ולתקוף את המתלונן, גם לאחר שהפרידו ביניהם. הוא הרגיש שכבודו נפגע ועליו להחזירו. שירות המבחן מעריך כי המערער פעל באופן אימפולסיבי ואלים על רקע גילו הצעיר ואישיותו הבלתי מגובשת, על מנת להוכיח לסביבתו את תדמיתו הגברית. בית המשפט המחוזי ציין כי שירות המבחן ער לחומרת העבירה, אולם מאחר שמדובר בבחור צעיר ללא עבר פלילי, המכיר באחריותו לביצוע העבירה, נכון יהיה להסתפק בעונש מאסר שניתן לרצותו בעבודות שירות, שכן עונש מאסר ממש עלול להביא להידרדרותו.

בית המשפט המחוזי קבע כי המעשים בהם הודה המערער הם מעשי בריונות לשמה, מן הסוג המתרחש במקומותינו, למרבה הצער, השכם והערב. על כן נקבע כי שכיחותם של מעשי בריונות, וחומרת הנסיבות במקרה הנדון, מחייבים תגובה עונשית שיש בה משום מתן ביטוי הולם לשיקולי גמול והרתעה. נקבע כי ההרתעה המתחייבת היא הרתעת הרבים, והרתעת המערער גם יחד. נקבע כי אדם שהיה מוכן, בשל אירוע של מה בכך, להגיב בפרץ אלימות פרוע ומתמשך כפי שהגיב, מעיד על עצמו שהוא זקוק לריסון ולהרתעה חיצוניים, בהעדר מנגנון ריסון פנימי יעיל. לעניין הטענה כי נעשתה סולחה בין הצדדים ויש בה כדי להוות שיקול לקולה קבע בית המשפט המחוזי כי יש להביא שיקול זה בחשבון אולם אין המדובר בסכסוך של שנים, שהסולחה

הצליחה לפרוץ דרך לחיסולו. כאן המדובר במערער ובמתלוננים שאין כל קשר ביניהם, והפגיעה במתלוננים כל כולה באה מתוך התלהמות ורצון להוכיח "גבריות". השיקול בדבר הרצון לשמר את המרקם העדין והשברירי, באותה מערכת יחסים משפחתית טעונה, אינו עומד במקרה הנדון. על כן נקבע כי המשקל שיש ליתן לסולחה הוא פחות. כמו כן נקבע כי שיקולים משמעותיים נוספים לקולה מתבטאים בגילו של המערער, ובעובדה שאין לו עבר פלילי, כן יש להביא בחשבון את הודאתו, שמלבד החיסכון בזמן יש בה גם משום הבעת חרטה. בנוסף, נכון להביא בכלל השיקולים את המלצת שירות המבחן. לאור האמור גזר בית המשפט המחוזי על המערער את העונש כפי שפורט לעיל.

מכאן הערעור שלפנינו.

המערער טוען כי שגה בית המשפט המחוזי כאשר גזר את עונשו לחומרה יתרה. לטענתו גזר הדין נותן משקל מכריע לאינטרס הציבורי ולא ניתן משקל ראוי והולם לאינטרס הפרטני במקרה הנדון, כפי שפורט בתסקיר שירות המבחן. בנוסף, לטענתו, יש לתת משקל יתר להודאתו ולחיסכון בזמן השיפוטי היקר. כמו כן, לטענתו בית המשפט המחוזי לא נתן משקל ראוי לעובדה כי חבריו שהיו עימו במכונית כלל לא הועמדו לדין, וכן לא ניתן משקל ראוי, לטענתו, להבעת החרטה הכנה שלו ולהסכם הסולחה, אשר במסגרתו שילם פיצוי למתלונן. עוד הוא טען כי יש לתת משקל הולם לנסיבותיו האישיות.

המשיבה טוענת כי גזר דינו של בית המשפט המחוזי מבוסס ומנומק ואין מקום כי בית משפט זה יתערב בעונש שנגזר על המערער. לטענתה העבירות הינן חמורות ביותר ומבטאות זלזול חמור בזולת, ונראה כי בית המשפט המחוזי הביא בחשבון את כלל השיקולים הרלוונטיים לפני גזירת דינו של המערער.

בפנינו הונח תסקיר משלים מטעם שירות המבחן. מתוך עיון בתסקיר זה עולה כי המערער שוהה באגף אסירי עבודה, עובד באופן סדיר ומתפקד באופן תקין, והוא מקיים קשר עם גורמי הטיפול בכלא.

לאחר עיון בהודעת הערעור ובנספחיה, ולאחר ששמענו את טיעוני הצדדים, הגענו למסקנה כי דין הערעור להידחות.

הלכה ידועה היא כי ערכאת הערעור תתערב בחומרת העונש שהוטל על ידי הערכאה הדיונית רק במקרים חריגים של סטייה ברורה ממדיניות הענישה הראויה (ראו

למשל ע"פ 9097/05 מדינת ישראל נ' ורשילובסקי (לא פורסם, 3.7.2006); ע"פ 1242/97 גרינברג נ' מדינת ישראל (לא פורסם, 3.2.1998); ע"פ 3091/08 טרייגר נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (טרם פורסם, 29.1.2009)). במקרה הנדון לא מצאנו סטייה שכזו. גזר דינו של בית המשפט המחוזי מבוסס ומנומק היטב, והביא בחשבון את כלל השיקולים לפני גזירת דינו של המערער.

מעשיו של המערער חמורים ביותר, וכלל ידוע הוא כי ככל שחומרת העבירה והצורך בהרתעה גוברים, פוחת משקלם של השיקולים האישיים. המערער אשר סיכן חיי אדם בכבישים מתוך בריונות חסרת מעצורים אינו ראוי למידה נוספת של רחמים. על חומרת מעשי המערער עמד בית המשפט המחוזי בגזר דינו:

"הנה לפנינו מקרה טיפוסי, של בני משפחה הנוסעת לתומה, עם סיום חופשה משפחתית, לעבר ביתה, ומוצאת עצמה, בלא כל סיבה, מותקפת ונרדפת עד חורמה, עד כדי סכנה מוחשית וממשית לחייהם. והנאשם, לא נתקרה עליו דעתו, גם לאחר שהפרידו בינו לבין המתלונן, והוא החל במרדף אחר רכבו. פעם ועוד פעם יצר סיטואציה כדי לאפשר לעצמו השלכת חפצים מסוכנים לעבר הרכב. בפעם האחת השליך בקבוק מים לעבר הרכב, תוך כדי עקיפה ונסיעה מהירה. בפעם השנייה השליך אבן גדולה, שאף פגעה ופצעה, לאחר שתכנן את המעשה: הוא ביקש ממוחמד, הנהג, לעשות סיבוב פרסה ולעצור בצידי הדרך, תוך שהוא ממתין לרכבו של המתלונן על מנת לפגוע בו. אכן, נס גדול הוא שאיש מבני המשפחה לא נפגע בצורה קשה".

כאשר המערער מבקש הקלה בעונשו, לאחר שביצע את המעשים הקשים שתוארו בגזר הדין, חייבים אנו לזכור את אינטרס הציבור להילחם בנגע האלימות, וחייבים לזכור שהעומד עתה לפנינו בראש מורכב, הוא אותו עבריין אשר הפגין "גבורה רבה", עזות מצח וחוצפה תוך סיכון חמור של חיי אדם בכביש (ראו ע"פ 6416/09 אבו קנידל נ' מדינת ישראל (טרם פורסם, 23.2.2010)). מעשים אלו והתנהגות שכזו צריכה לגרור ענישה משמעותית ומרתיעה מאחורי סורג ובריה, כפי שקבע בית המשפט המחוזי. יתר על כן, "בית המשפט אינו יכול ליתן ידו למציאות בה כל דאליים גבר. את הסלידה, ההוקעה והצורך בשירושה של תופעה זו מן החברה שומה עליו לבטא בענישה מחמירה המרתיעה" (בע"פ 2583/08 עמר נ' מדינת ישראל (לא פורסם, 4.9.2006), ויפים לעניין זה דברים שנאמרו על ידי חברי השופט א' לוי:

“על התנהגות מסוג זה יש להגיב ביד קשה, ואם לא כך ננהג, תשתלט האלימות על כל תחומי חיינו. אכן, בתי המשפט התריעו, ולאחרונה אף ביתר שאת כנגד נגע האלימות. אולם, הגיעה השעה לעשות מעשה, ובראש וראשונה, להבהיר בדרך הענישה לעבריינים בכוח ... כי המענה לאימות תהיה כליאה ממושכת, ולתקופות מאסר שעלולות להיות משמעותיות. עם זאת, אין כוונתי לומר שיש לזנוח כליל שיקולים של שיקום העבריין ... אולם המציאות בה אנו חיים מציאות חירום היא, ועל כן שיקולים מסוג זה הינם שניים במעלה, וקודמים להם שיקולי גמול והרתעה” (ע”פ 3562/09 פלוני נ’ מדינת ישראל (לא פורסם, 20.7.2005)).

לענין הטענה כי לא ניתן משקל ראוי לקולה, לסולחה שנערכה בין הצדדים, יש לציין כי טענה מנהגית-תרבותית, הגורסת כי יש להביא בחשבון בשלב גזירת העונש תהליך של “סולחה” בין הצדדים, התקבלה באופן עקרוני על ידי בית משפט זה (ראו ע”פ 7126/04 גדיר נ’ מדינת ישראל (לא פורסם, 27.6.2005); ע”פ 635/05 דענא נ’ מדינת ישראל (טרם פורסם, 26.11.2007); ע”פ 4257/07 פלוני נ’ מדינת ישראל (טרם פורסם, 5.3.2008); רון שפירא “הגיעה העת לסולחה” הפרקליט מח(2) 433, (2006) (להלן: שפירא); יורם רבין ויניב ואקי דיני עונשין 622 (2008) (להלן: רבין וואקי)). זאת כחלק מההכרה בעקרון של צדק מאחה במשפט הפלילי (ראו ענת פרקש צדק מאחה בתחום המשפט הפלילי (2002), וכן ע”פ 9150/08 מדינת ישראל נ’ ביטון, פס’ 7-9 לפסק דינה של השופטת ע’ ארבל (טרם פורסם, 23.7.2009)), וכן כחלק מההכרה המסוימת בשיקולים תרבותיים בגדרי המשפט הפלילי, וזאת לאור מרכזיותו של מוסד “הסולחה” בחברה הערבית (ראו שפירא, עמ’ 435. באופן כללי לעניין שיקולים תרבותיים במשפט הפלילי ראו ע”פ 10358/08 אזברגה נ’ מדינת ישראל (טרם פורסם, 16.3.2010) והאסמכתאות המובאות שם וכן ראו ע”פ 865/09 חמאד נ’ מדינת ישראל (טרם פורסם, 10.12.2009); רבין וואקי, עמ’ 629-620). יחד עם זאת, “מובן כי אין בכוחה של הסולחה לאיין לחלוטין את חומרתה של העבירה” (ע”פ 9468/07 שלאבנה נ’ מדינת ישראל, פס’ 12 לפסק דינו של השופט ח’ מלצר (טרם פורסם, 9.3.2009)). במקרה הנדון ספק רב אם אותה סולחה אכן יהיה די בה – בלא הטלת עונש מאסר משמעותי – כדי להרתיע את המערער מלשוב ולנקוט באמצעים אלימים, ולא נראה כי יש בסולחה זו כדי לאיין את האינטרס הציבורי המשמעותי במקרה הנדון, אשר מטה את הכף לעבר תגובה עונשית קשה ביותר. על אף זאת בית המשפט המחוזי נתן משקל לסולחה במסגרת גזירת הדין, ואין מקום להתערב במשקל אשר ניתן לה.

אשר על כן, אין אנו סבורים כי המקרה דנן מצדיק את התערבותנו בעונש אותו גזרה הערכאה הדיונית. העונש שהושת על המערער משקף את האיזון הנכון בין חומרת

מעשיו מחד גיסא לבין נסיבותיו האישיות והשיקולים לקולה מאידך גיסא. וללא השיקולים לקולה שפורטו בגזר הדין היה מקום להשית על המערער עונש חמור מכך. בנוסף יש לזכור כי תסקיר שירות המבחן הינו בגדר המלצה בלבד, אשר מטרתה לסייע לשופט (רע"פ 843/07 אבו גאנם נ' מדינת ישראל (לא פורסם 25.2.2007)). התסקיר אינו מהווה מדד יחידי ומכריע בהחלטתו של השופט. בסופו של יום האחריות מוטלת על כתפי בית המשפט, ועליו לערוך את האיזון בין האינטרסים הנוגדים ולשקול את כלל השיקולים הרלוונטיים, בשים לב להמלצת שירות המבחן (ראו רע"פ 843/07 טארק אבו גאנם נ' מדינת ישראל (לא פורסם, 25.2.2007)). במקרה הנדון בית המשפט המחוזי הביא בחשבון את כלל השיקולים ואיזן ביניהם בצורה הראויה.

סוף דבר, אנו דוחים אפוא את הערעור.

ניתן היום, י"ט באייר התש"ע (3.5.2010).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

ש ו פ ט